

Oppimisen tuen suunnitelma, opetussuunnitelma esi- ja perusopetus

SIVLTK 02.06.2025

138/12.00.02/2025

Valmistelija

sivistysjohtaja

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on selkeyttää oppimisen tukea ja yhtenäistää oppimisen tuen jatkumo esiopetuksesta toiselle asteelle. Keskeisenä lähtökohtana on siirtää tuen painopistettä varhaiseen ja oikea-aikaiseen tukemiseen. Oppimisen tuen uudistus ei muuta varhaiskasvatuksessa annettavaa tukea.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muutoksesta johtuen opetussuunnitelman perusteet on päivitetty ja uusi oppimisen tuen suunnitelma tulee ottaa käyttöön 1.8.2025 (Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024)).

Voimaantulevat perusopetuksen opetussuunnitelmat on julkaistu ePerusteet -palvelussa helmikuussa 2025. Ensisijaisesti muutokset opetussuunnitelman perusteissa liittyvät oppimisen ja koulunkäynnin tukea käsittelevän luvun uudistamiseen kokonaisuudessaan. Opetuksen järjestäjän tulee päivittää paikallinen opetussuunnitelma uudistuksen mukaiseksi. Vetelin kunnan paikalliset tarkennukset lukuihin 4, 5, 6 ja 7 ovat tämän asian liitteenä.

Ennen lain voimaan tuloa tehty tehostetun tuen oppimissuunnitelma, päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma ovat voimassa siihen saakka, kunnes ne on tarkistettu uuden lainsäädännön mukaiseksi 31.8.2026 mennessä.

Lain uusi 20 i pykälä opetuksen järjestämisestä oppilaalle vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella, tulee voimaan vasta 1.8.2026.

Uusi pykälä liittyy pidennetyn oppivelvollisuuden uudistamiseen, johon on oma voimaantuloajankohta myös oppivelvollisuuslaissa. Tämä johtaa siihen, että vanhat erityisen tuen päätökset, jotka sisältävät päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta, voidaan päättää uuden lainsäädännön mukaisiksi vasta 1.8.2026 alkaen.

Aiemman tuen tasoihin perustuvan järjestelmän sijaan jatkossa säädetään konkreettisista tukimuodoista ja tukitoimista.

Jos oppilaalla on vaikeuksia oppimisessa tai opetukseen osallistumisessa, tulee hänen saada tarvitsemiaan tukimuotoja ja tukitoimia. Oppilaan saaman tuen suunnittelu ja päätöksenteko ei enää jatkossa perustu hallinnollisiin tuen tasoihin.

Tukimuotojen ja tukitoimien toteutuksessa korostuu nykyistä vahvemmin suunnitelmallisuus ja ennakointi. Lisäksi samanaikaisopetuksen ja opetushenkilöstön keskinäinen yhteistyö painottuu tuen toteutuksessa.

Oppilaalla on aina ensisijaisesti oikeus **ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin**.

Jos oppilaalla on vaikeuksia opinnoissaan etenemisessä tai opetukseen osallistumisessa, on hänellä oikeus yleiseen tukiopetukseen sekä erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä.

Jos oppilaalla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi, on hänellä oikeus opetuskielen tukiopetukseen.

Esiopetuksessa toteutetaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja esiopetuksen toiminnalle luonteenomaisella tavalla. Etenkin erityisopettajan opetus muun opetuksen yhteydessä on esiopetuksessa tärkeä tukimuoto.

Jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä, on oppilaalla oikeus saada lisäksi yksilöllisesti kohdennettuja oppilaskohtaisia tukitoimia. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen joko kokonaan tai osittain voidaan tehdä vasta silloin, kun tukimuodot ja tukitoimet eivät ole riittäviä.

Uudistetun perusopetuslain 20 b §:n mukaan opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana esi- ja perusopetuksen toimintaa. Uudistus edellyttää muutoksia koulujen toimintakulttuuriin ja sen onnistumisessa suuri merkitys on sillä, miten hyvin uudistuksen tavoitteet ja käytännöt pystytään toteuttamaan koulujen arjessa.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestämisen tarkoituksena on varmistaa oppilaan oikeus saada tukea mahdollisimman varhain ja matalalla kynnyksellä. Tukea tulee olla saatavilla suunnitelmallisesti ja ennakoidusti jokaisena lukuvuotena kaikissa kouluissa. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana esiopetuksen ja perusopetuksen perustoimintaa ja opetusjärjestelyitä.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät edellytä hallintopäätöstä tai oppilaskohtaista suunnitelmaa, vaan niiden toteuttaminen on suunniteltava osaksi lukuvuoden toimintaa. Opetuksen järjestäjän on suunniteltava ja resursoitava etukäteen ryhmäkohtaisia tukimuotoja kaikkiin kouluihin vähintään 0,122 tuntia viikossa koulun oppilasta kohden. Eli esimerkiksi 20 oppilasta kohden on varattava ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin vähintään 2,44 tuntia viikossa, 50 oppilasta kohden 6,1 tuntia viikossa ja 100 oppilasta kohden 12,2 tuntia viikossa. Tuntimäärä on lain edellyttämä vähimmäismäärä, jonka lisäksi ryhmäkohtaisia tukimuotoja on annettava oppilaiden tarpeen vaatiessa enemmän. Lain edellyttämä vähimmäistuntimäärä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin on velvoittava, eikä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kohdistettavaa tuntiresurssia voi korvata muulla opetuksella, tai sisällyttää niihin tarkoitettuun tuntiresurssiin muuta opetusta.

Opetuksen järjestäjä päättää koulukohtaisesti ryhmien tarpeisiin perustuen, miten opetustunnit osoitetaan yleisen tukiopetuksen, opetuskielen tukiopetuksen sekä erityisopettajan antaman opetuksen kesken. Tuntien resursoinnin tulee olla mahdollisimman yhdenvertaista ja erilaiset tuen tarpeet on otettava huomioon. Ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin kohdennettava vähimmäistuntiresurssi on huomioitava paikallisessa tuntikehyksessä sekä opetussuunnitelmaan perustuvassa lukuvuosittaisessa suunnitelmassa.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan koulussa joko yleisopetuksen opetusryhmissä muun opetuksen yhteydessä tai joustavasti muodostetuille pienemmille ryhmille oppilaita. Ryhmän kokoa ei määritellä lain tasolla, vaan se perustuu kulloiseenkin tarpeeseen ja joustavuuteen. Jos oppilasta ei voida riittävästi tukea ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tai tukitoimia on tarpeen jatkaa säännöllisesti, on oppilaalle annettava lisäksi oppilaskohtaisia tukitoimia.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilaan opettajat katsovat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä tukemaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia annetaan säännöllisesti tuen tarpeen arvioinnin ja suunnitelman sekä näiden perusteella tehdyn hallintopäätöksen mukaisesti.

Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat: 1) erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, 2) erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, 3) erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa tai 4) opetukseen osallistumisen edellyttämät oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet perusopetuslain 31 §:n nojalla annettuina.

Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään 20 d §:ssä tarkoitetun tuen tarpeen arvioinnin ja 20 f §:ssä tarkoitetun tukea koskevan päätöksen perusteella. Tukitoimet järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa perusopetuslain 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa.

Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppilaskohtaisista tukitoimista esi- ja perusopetuksessa.

Oppimisen tuen suunnitelman laatijoina ovat olleet Johanna Järvelä, Maria Luomala, Päivi Luukkanen, Henna Mäkelä, Miia Pakkala ja Mervi Tikkakoski.

Liitteenä Oppimisen tuen paikallinen suunnitelma

Esittelijä

Sivistysjohtaja Keltti-Heikkilä Maria

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy uuden esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen opetussuunnitelman paikalliset kirjaukset liitteen mukaisesti ja suunnitelma astuu voimaan 1.8.2025. Suunnitelmaa täydennetään syyslukukaudella luvun viisi osalta ja testaamisen vuosikello päivitetään. Syksyllä 2025 valmistellaan myös hallintosääntöön päätösesitys oppilaskohtaisen tuen hallintopäätösten tekemisestä. Lukuvuosisuunnitelmaan tulee laatia toteutussuunnitelma ryhmäkohtaisesta tuesta kerroin 0.122 huomioiden (erityisluokanopettajien, laaja-alaisen erityisopettajan ja muiden opettajien opetustuntien kohdentaminen ryhmäkohtaiseen tukeen). Vetelin kunnalle maksetaan peruspalveluiden valtionosuuden yhteydessä 21.024 euroa oppimisen tuen lain mukaisen toteutuksen varmistamiseksi. Tätä valtionosuutta ei esitetä siirrettäväksi sivistyslautakunnan talousarvioon, mutta sitä tulee tarvittaessa kohdentaa oppimisen tuen lain toteutumisen varmistamiseen.

Päätös

